

BOFIT

VENÄJÄ

-TIETOISKU

Ajankohtaisia teemoja Venäjän
taloudesta ja talouspolitiikasta

BOFIT Venäjä-tietoisku

Venäjä toipuu koronaepidemiasta

Ohjelma

10:00

Miten Venäjä selviää koronakriisistä?

Heli Simola, vanhempi ekonomisti, BOFIT

10:20

Valtiontaloudella elvytetään

Vesa Korhonen, vanhempi ekonomisti, BOFIT

10:40

Kysymyksiä ja keskustelua

10:55

Venäjän ja Euroopan Unionin välissä: Ukrainan ja Valko-Venäjän taloudet koronaepidemiassa

Ilkka Korhonen, tutkimuspäällikkö, BOFIT

11:15

Kysymyksiä ja keskustelua

Twitterissä
keskustelua voi
käydä hashtagilla
#venäjätietoisku

BOFIT

VENÄJÄ
-TIETOISKU

Ajankohtaisia teemoja Venäjän
taloudesta ja talouspolitiikasta

Miten Venäjä selviää koronakriisistä?

Heli Simola

Koronakriisi ja öljymarkkinoiden myllerrys ovat kurittaneet Venäjän taloutta

Venäjän BKT

Lähde: Macrobond/Rosstat.

■ Koronapandemia

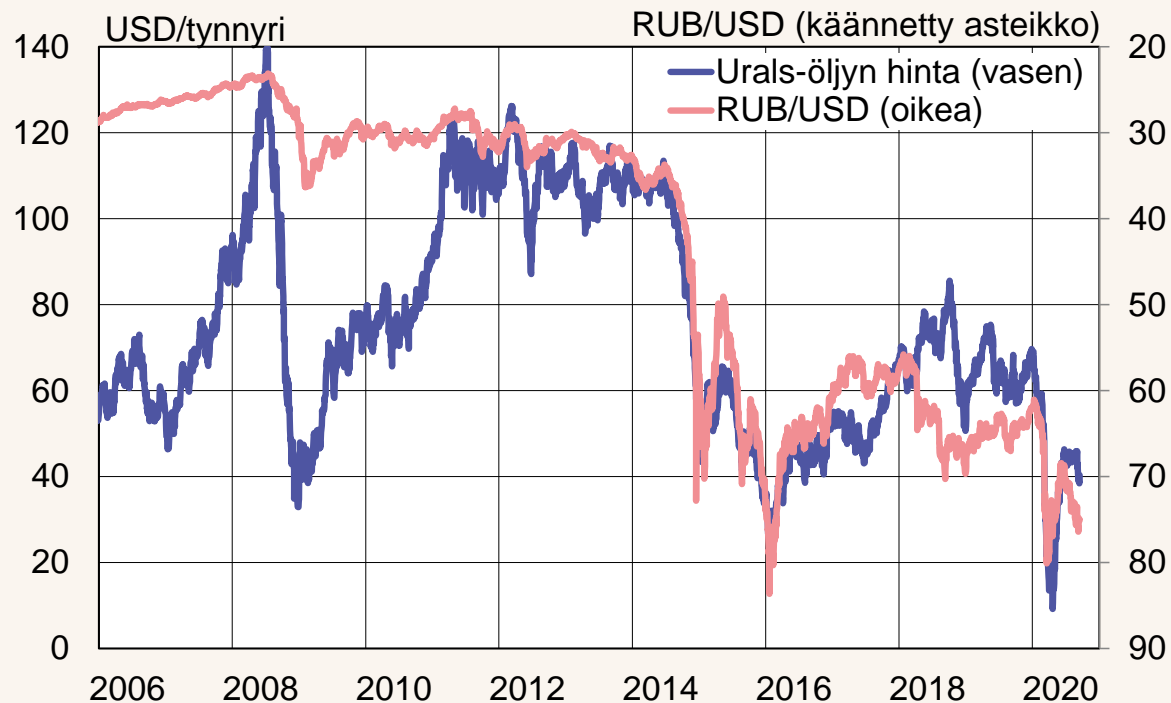
- Tiukat rajoitustoimet pandemian hillitsemiseksi leikkasivat kotimaista kysyntää
- Globaali kriisi on vähentänyt vientikysyntää

■ Öljymarkkinat

- Hinnan romahdus 2000-luvun pohjalukemiin
- Tuotannon tuntuva leikkaus OPEC+ -sopimuksen puitteissa

Rupla heikkeni jyrkästi, vaihtelu edelleen voimakasta

Öljyn hinta ja ruplan kurssi

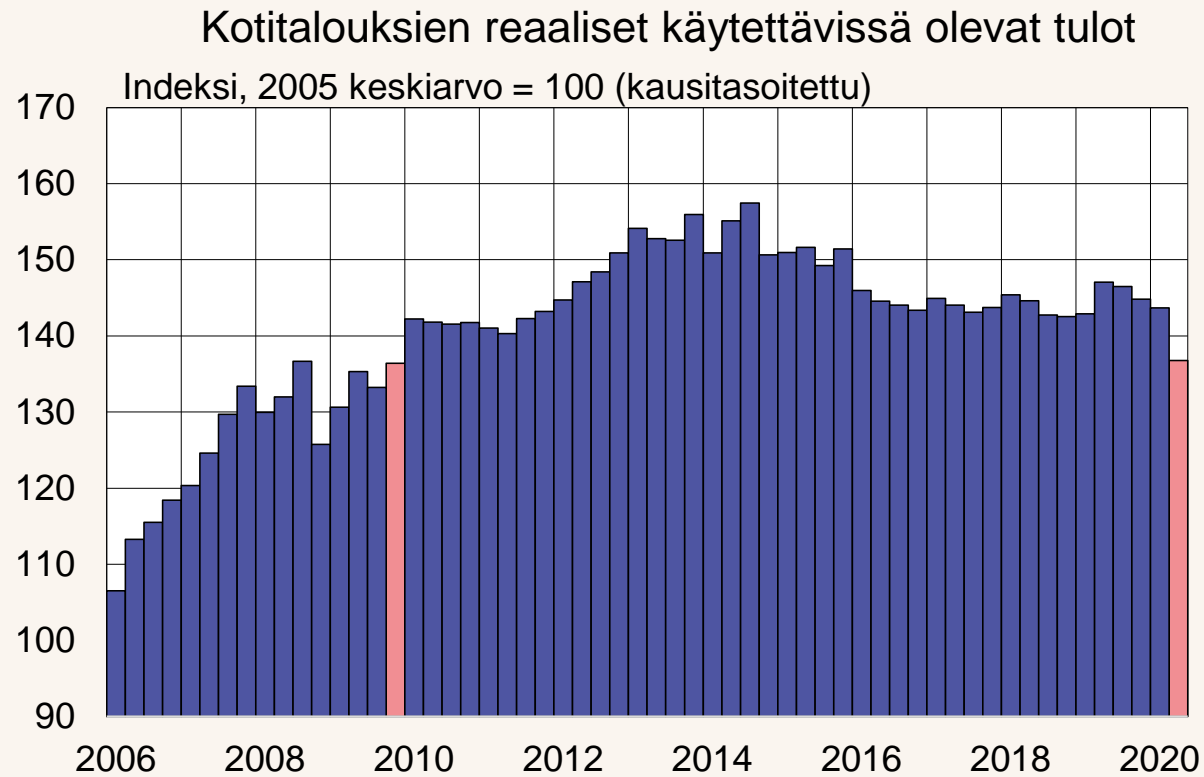

Lähde: Reuters.

- Yleinen talouden epävarmuus
- Öljyn hinnan romahdus
- Pääoman ulosvirta
- Keskuspankin valuutanmyynnit
- Poliittiset epävarmuudet

Ostovoiman supistuminen on painanut kotimaista kysyntää

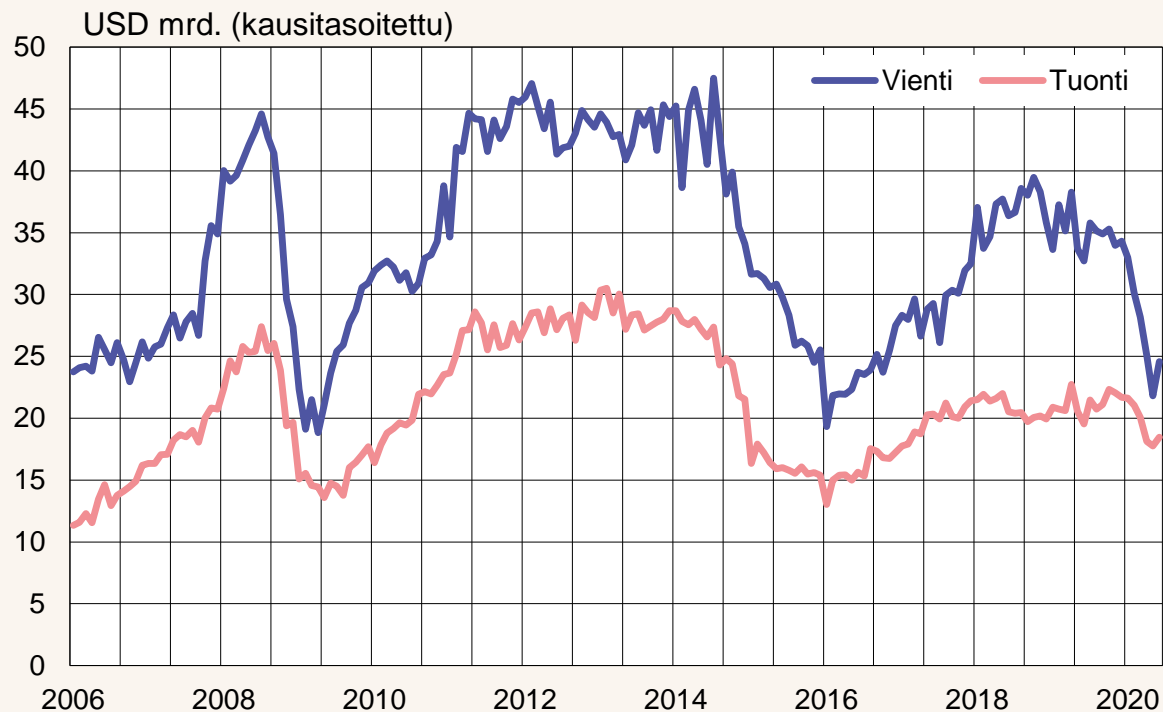
Lähde: Rosstat, BOFIT.

- Kotitalouksien kulutus vetänyt talouden laskua
  - Koronarajoitukset
  - Tulojen pudotus
  - Työttömyyden kasvu
- Myös investoinnit ovat supistuneet
  - Epävarmuus
  - Yritysten voittojen supistuminen

Ulkomaankauppa on vähentynyt maltillisemmin kuin aiemmissa talouskriiseissä

Venäjän tavarakauppa

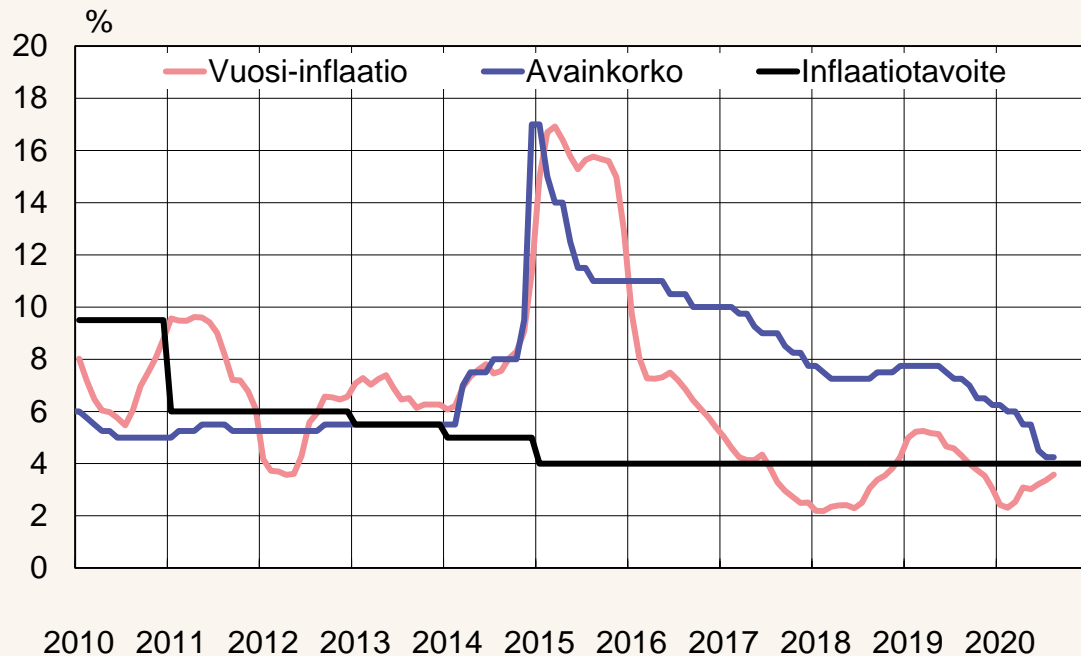
Lähde: Macrobond/Venäjän keskuspankki

- Eräiden keskeisten tuotteiden vientimäärät kääntyivät kasvuun jo keväällä
  - Kiinan elpyminen
- Tavaratuonti on supistunut melko maltillisesti, mutta vaihtelu suurta tuotteiden välillä
  - Kysynnän väheneminen
  - Ruplan heikkeneminen
- Palvelukauppa on supistunut voimakkaasti
  - Matkailuun kohdistuvat rajoitukset

Julkisen sektorin toimilla on pyritty tukemaan taloutta

Venäjän avainkorko ja kuluttajahintainflaatio

Lähde: Macrobond/Venäjän keskuspankki ja Rosstat.

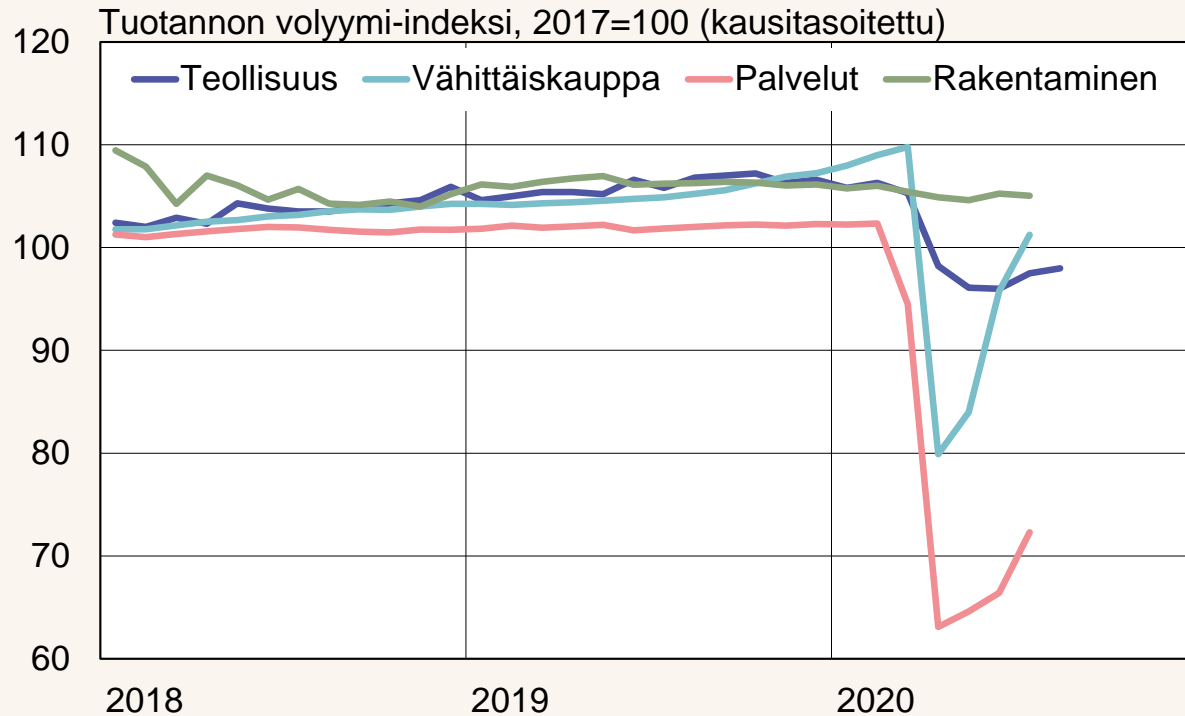
■ Finanssipolitiikka

- Budjettimenojen kasvu aiempien suunnitelmien mukaisesti
- Koronapandemiaan liittyvät tukitoimet

■ Rahapolitiikka

- Ohjaukorko historiallisen alhaalla
- Likviditeetin lisäys
- Pankkisääntelyn väliaikainen höllentäminen

Viime kuukausina talous on alkanut elpyä

Lähde: Rosstat, BOFIT.

- Kriisi on iskenyt vaihtelevasti eri sektoreille, mutta pohja on ohitettu kaikilla keskeisillä toimialoilla
- Elpyminen on alkanut vauhdikkaasti, mutta merkkejä sen hiipumisesta on kuitenkin jo nähty
- Lähes kaikilla toimialoilla ollaan yhä kaukana kriisiä edeltävästä tasosta

Venäjän talouden odotetaan palaavan maltilliseen kasvuun ensi vuonna

BOFIT Venäjä-ennuste syksy 2020

Muutos, %	2019	2020E	2021E	2022E
BKT	1,3	-4,0	2,4	2,2
Kulutus	2,4	-4,4	2,9	2,5
Investoinnit	1,5	-6,5	2,5	2,5
Vienti	-2,3	-6,0	2,5	2,0
Tuonti	3,4	-10,0	4,0	3,0

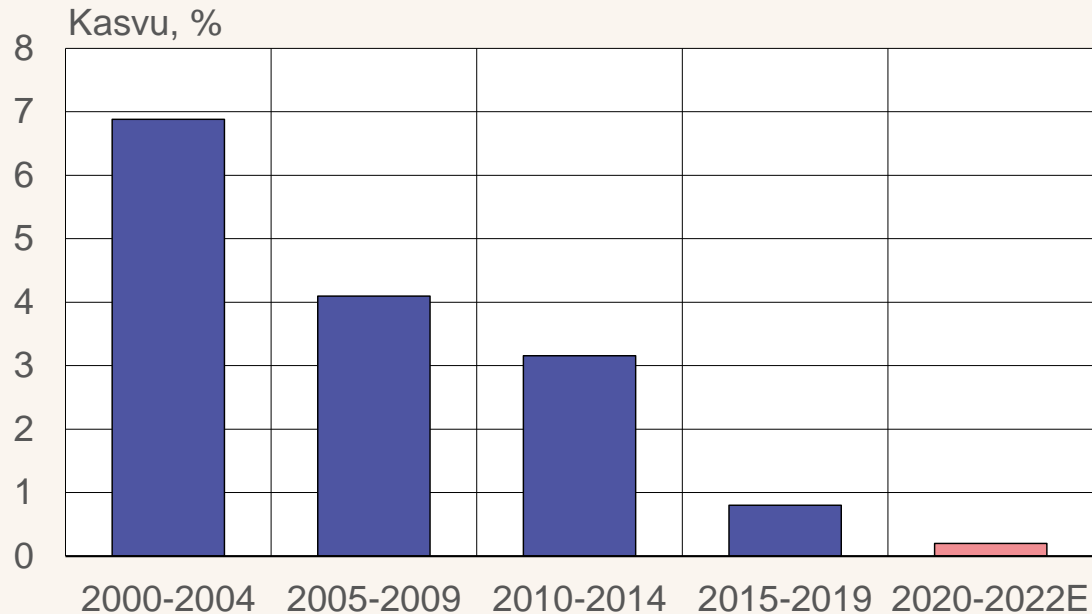
- Riskit heikommasta kehityksestä yhä suuret, koska koronapandemiaan ja öljymarkkinoihin liittyy edelleen paljon epävarmuutta
- Kotimainen kysyntä voi kehittyä hieman odotettua suotuisamminkin

Uusi talouskriisi voi heikentää Venäjän jo ennestään vaisuja pitkän aikavälin kasvuedellytyksiä

Venäjän keskimääräinen BKT-kasvu

Lähde: IMF, BOFIT.

- Demografiakehitys
  - Työikäinen väestö vähenee
- Investointien puute
  - Liiketoimintaympäristön ongelmat
- Heikko tuottavuus
  - Innovaatioiden vähäisyys
  - Talouden yksipuolisuus
  - Valtion suuri rooli taloudessa

Venäjän uudet kehitystavoitteet vuoteen 2030 mennessä

- **Arvokas, tehokas työ ja menestyksekkäs yrittäjäyys**
  - Venäjän BKT:n maailmantaloutta nopeampi kasvu makrotaloudellinen vakaus säilyttäen
  - Investointien ja muun kuin energia- ja raaka-aineviennin reaalin kasvu 70 % v. 2020 verrattuna
- **Väestön säilyttäminen, ihmisten terveys ja hyvinvointi**
  - Odotetun eliniän nosto 78 vuoteen, köyhyyden puolittaminen
- **Mahdollisuudet itsensä toteuttamiseen ja lahjojensa kehittämiseen**
  - Venäjä globaaliin kärkikymmenikköön koulutuksen laadulla ja T&K –toiminnan määrällä mitattuna
- **Mukava ja turvallinen elinympäristö**
  - Asuinrakentamisen lisääminen 120 m²:iin vuodessa, jätehuollon ja kierrätyksen kehittäminen
- **Digitaalinen transformaatio**
  - Laajakaistayhteyden saatavuuden laajentaminen 97 %:iin kotitalouksista

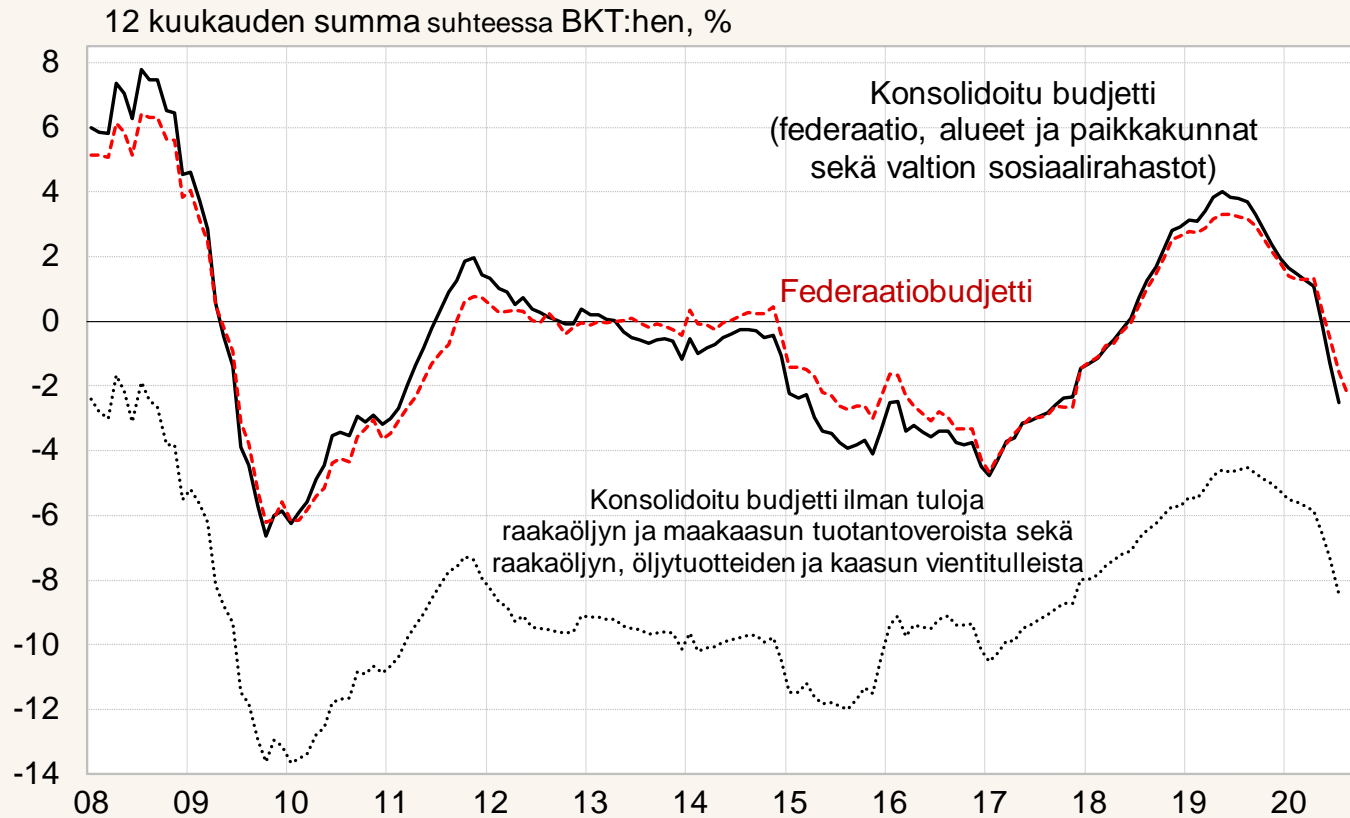
Valtiontaloudella elvytetään

Finanssipolitiikka on keventynyt alijäämäiseksi nopeasti

Julkisen talouden ylijäämä

Vuodelle 2020 syyskuun puolivälissä arvioitu budjettivaje 4,4 % BKT:stä. Vuodelle 2021 tavoite pienentää vajetta.

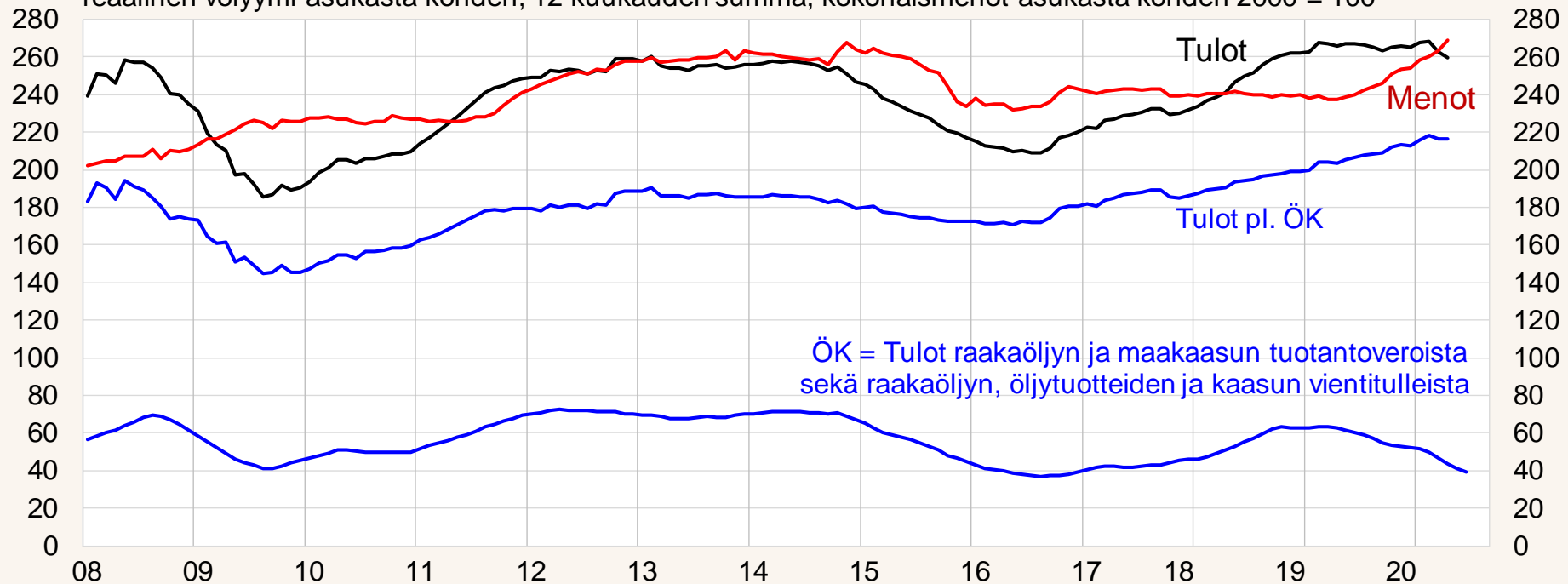

Keventäminen näkyy menojen nousuna – monen niukemman vuoden jälkeen ja alkaen jo viime vuodesta

Julkisen talouden tulot ja menot

(konsolidoitu budjetti = federaatio, alueet & kunnat, valtion sosiaalirahastot)

reaalinen volyymi asukasta kohden, 12 kuukauden summa, kokonaismenot asukasta kohden 2000 = 100

ÖK = Tulot raakaöljyn ja maakaasun tuotantoveroista sekä raakaöljyn, öljytuotteiden ja kaasun vientituloista

Nimellistulot ja -menot muunnettu reaalisiksi hintakorilla: painot (allaolevien menoerien %-osuudet 2011):
 palkat, sosiaalituot
 tavaroiden ja palvelujen hankinta, yritystuet
 kiinteät investoinnit

kuluttaja-
hinnat
20,4 + 35,2

teollisuuden tuottajahinnat,
toimitukset kotimaahan

17,1 + 10,9

kiinteän pääoman
bruttomuodostuksen hinnat

16,3

Tästä lähemmin:

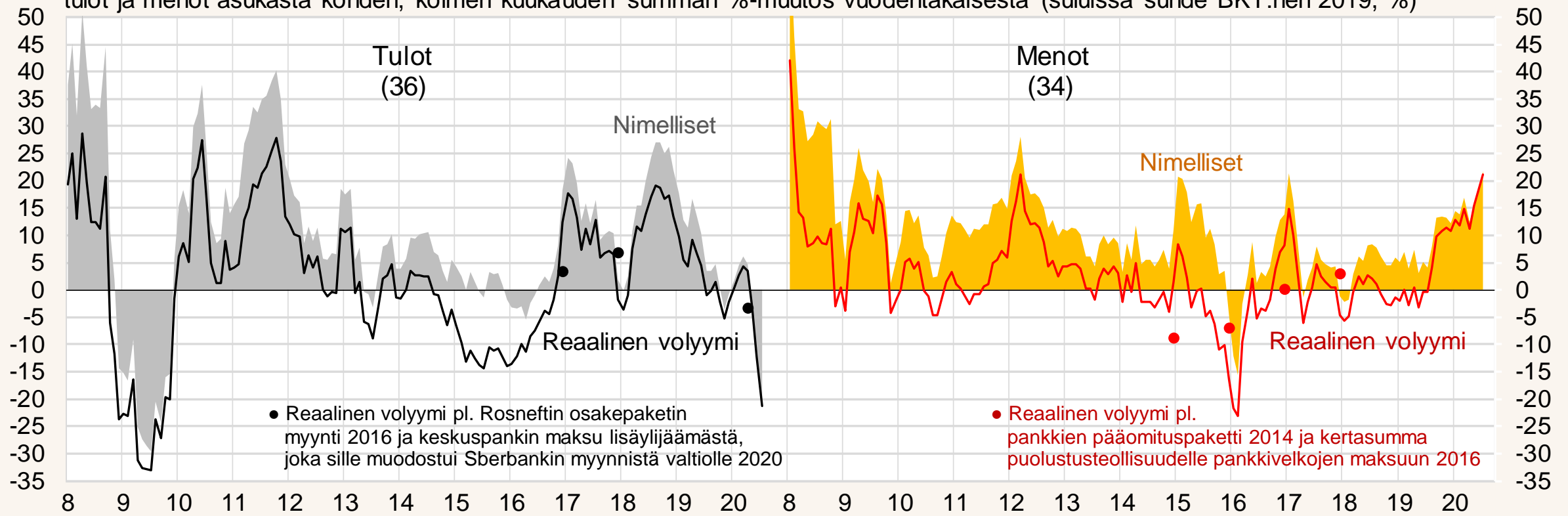
BOFIT Policy Brief
2020 No. 10

Chasing real developments in
Russia's government budget

Julkisen talouden nimellistuloja ja -menoja on tänä vuonna tukenut inflaation hidastuminen – toisin kuin yleensä

Julkisen talouden tulojen ja menojen muutos
(konsolidoitu budjetti = federaatio, alueet & kunnat, valtion sosiaalirahastot)

tulot ja menot asukasta kohden, kolmen kuukauden summan %-muutos vuodentakaisesta (suluissa suhde BKT:hen 2019, %)

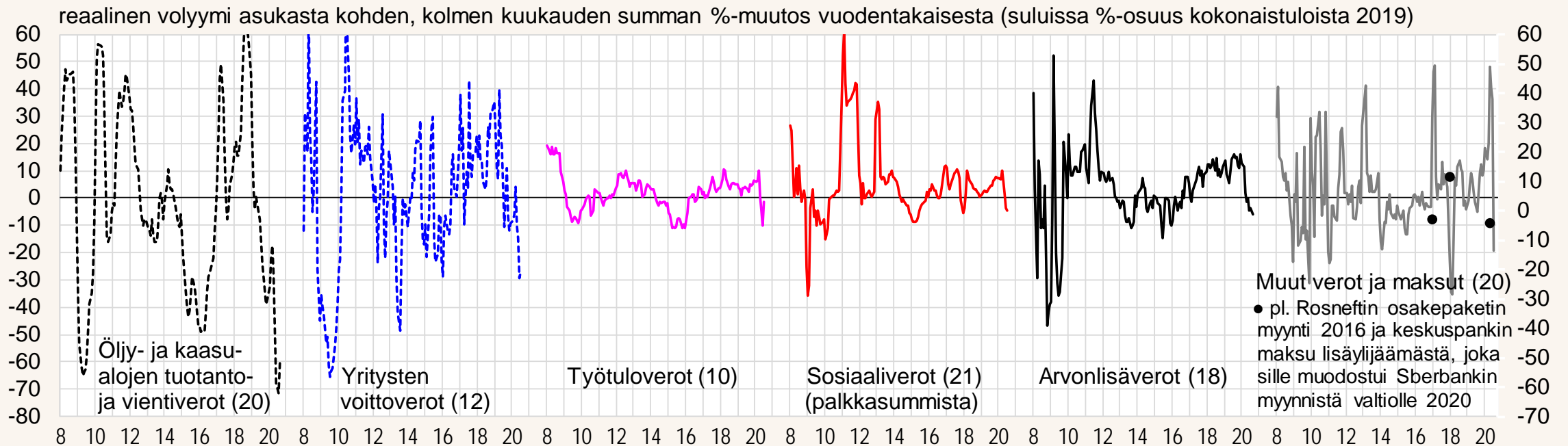
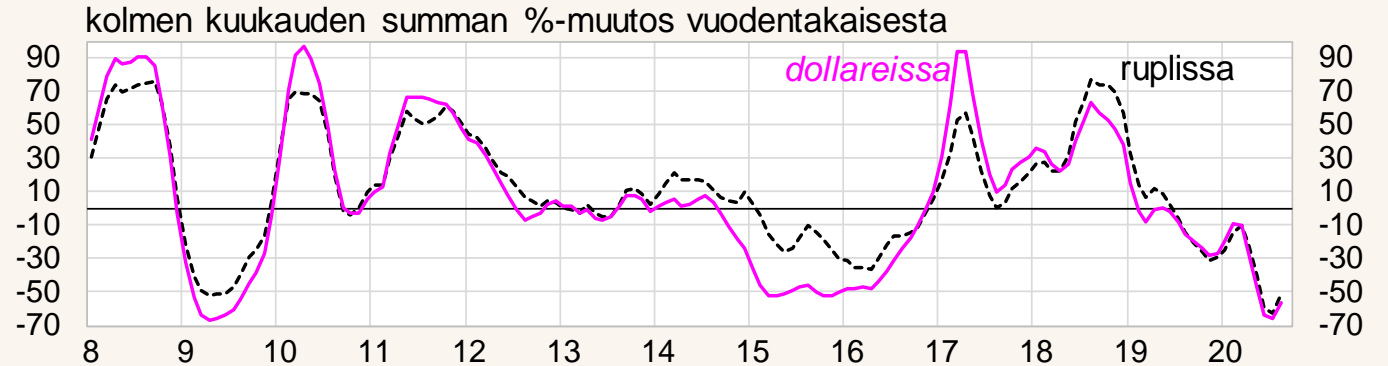

Budjetin kaikki tulolajit ovat vähentyneet tänä vuonna, joskin puolet tuloista on luisunut suhteellisen maltillisesti

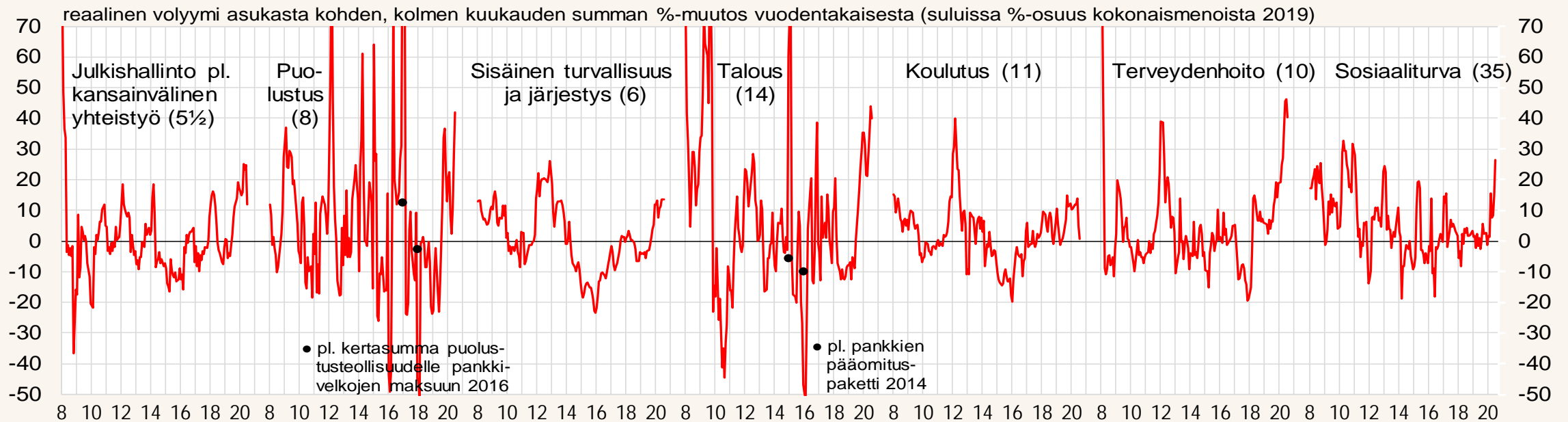
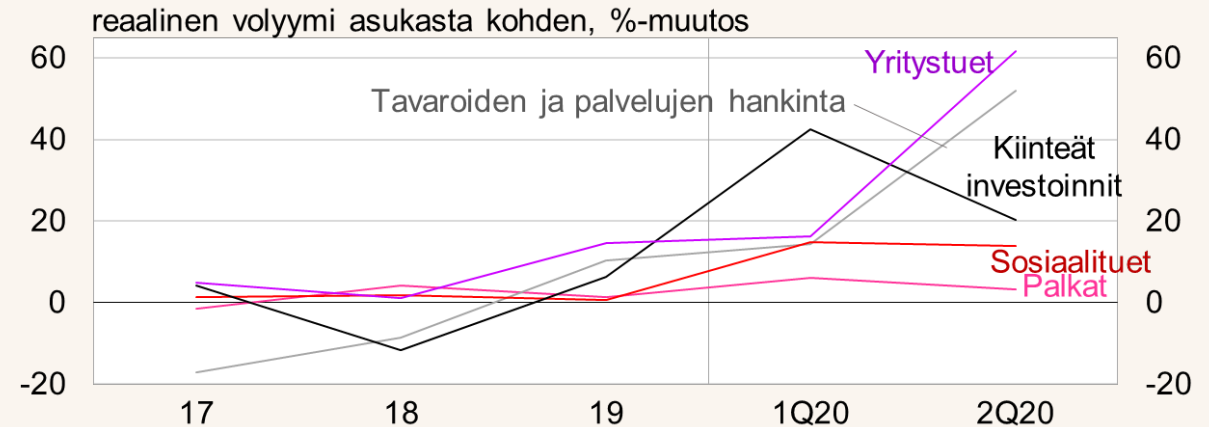
Öljy- ja kaasualojen
tuotanto- ja vientiveroista
saatujen budjettitulojen muutos

Julkisen talouden tuloerien muutos
(konsolidoitu budjetti = federaatio,
alueet & kunnat, valtion sosiaalirahastot)

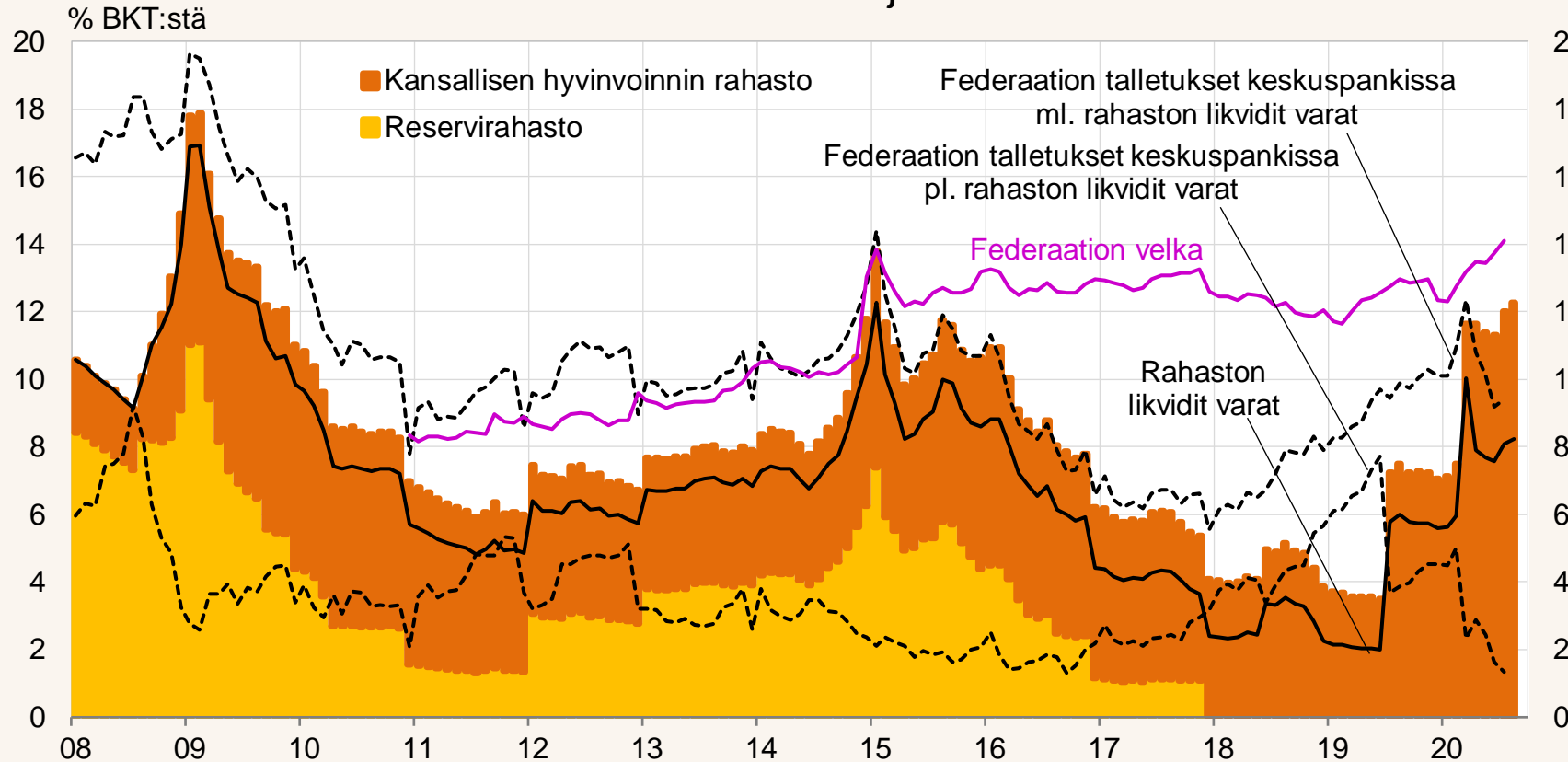
Lähes kaikki budjetin menoluokat ovat kasvaneet tänä vuonna ripeästi koronan, taantuman ja turvallisuuden merkeissä

Julkisen talouden menoerien muutos
(konsolidoitu budjetti =
federaatio, alueet & kunnat,
valtion sosiaalirahastot)

Valtiolla on edelleen tuntuvasti varoja ja vähän velkaa, vaikka budjetin vaje onkin tuonut suunnan muutosta molempiin

Valtion rahavarat ja velka

Federaatiobudjetin sääntö käyttöön (jälleen) 2018

= rajaa menoille

§ perusvaje (vaje ennen velan korkomenoja) nolla, joskin rajaa helpotettiin pian → -0,5 % BKT:stä vuoteen 2024, ja lisää tilapäistä helpotusta 2021 → yli -1 %

§ öljy- ja kaasuverotuloille laskennallinen matala öljyn hinta 2020 vajaan \$42, +2 % vuosittain (2020 budjetin oletus 57,7 \$); yli \$42 kertyvät tulot menevät vararahastoon viiveellä (sitä ennen VM vaihdattaa varat valuutoiksi, joita keskuspankki voi ostaa kotimaisilta valuuttamarkkinoilta)

muita tuloja sääntö ei määritä, voidaan käyttää menoihin

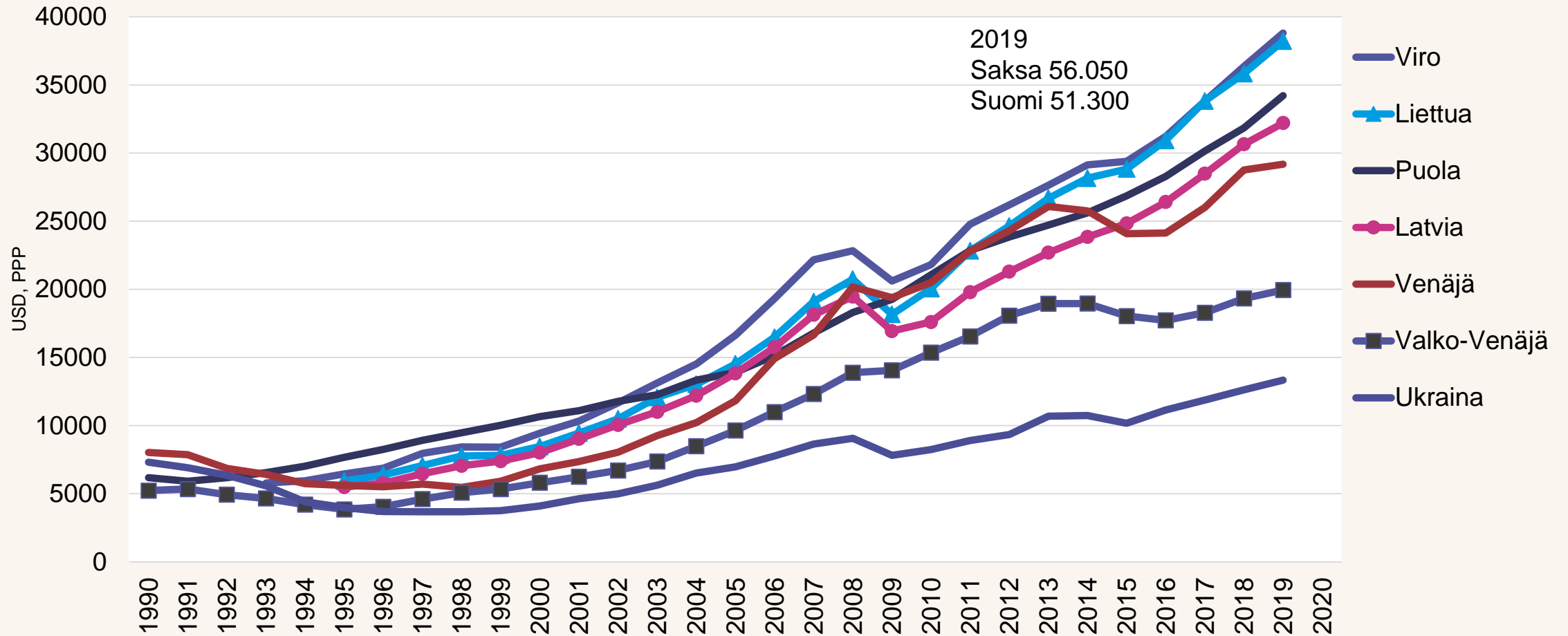

Venäjän ja Euroopan Unionin välissä: Ukrainan ja Valko-Venäjän taloudet koronaepidemiassa

Pitkän aikavälin talouskehitys varsin erilaista

Henkeä kohden laskettu bruttokansantuote (ostovoimapariteetti)

Lähde: Maailmanpankki

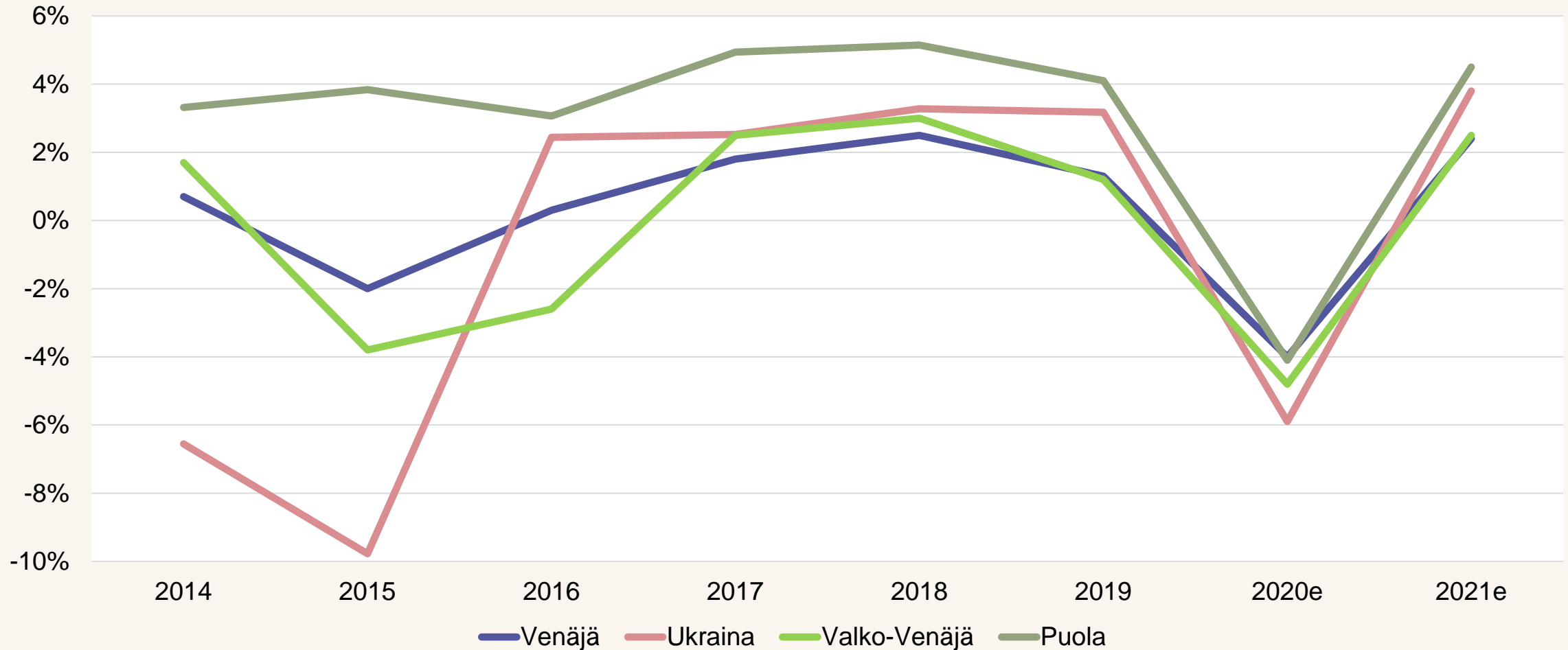
18.9.2020

Koronaepidemian vaikutus ehkä pienempi kuin monessa muussa eurooppalaisessa maassa?

BKT:n muutos

Lähde: Maiden tilastoviranomaiset, BOFIT ja Consensus Economics
18.9.2020

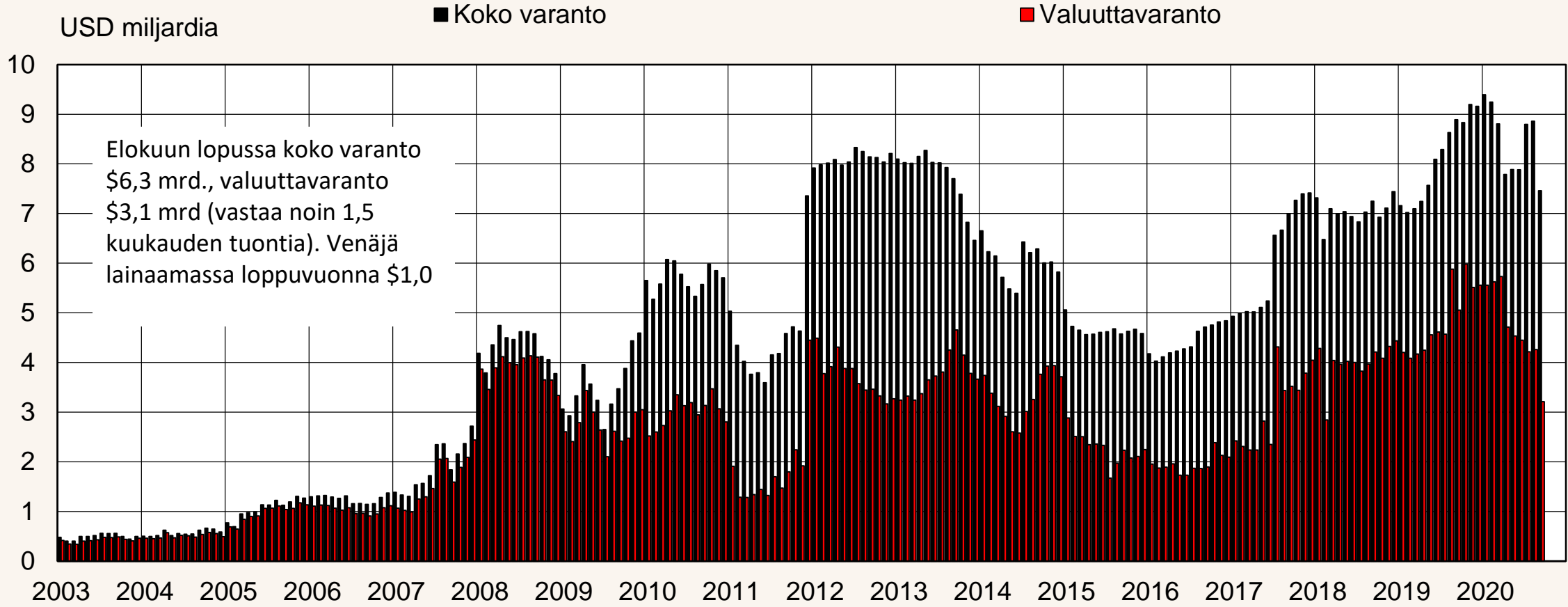
Molemmissa maissa valtiontalous tänä vuonna voimakkaasti alijäämäinen, sen rahoittamiseen erilaisia keinoja

- Ukrainan 18 kuukauden IMF-ohjelma viime kesäkuulta, yhteensä ohjelma lupaa noin viisi miljardia dollaria, näistä 2,1 mrd. maksettiin heti – seuraava erä?
- IMF-ohjelma olettaa, että julkisen talouden alijäämä lähes 8 % BKT:sta tänä vuonna
- Valko-Venäjän julkisen talouden alijäämä on tänä vuonna noin 3 % BKT:sta
- Venäjä on luvannut miljardin dollarin verran lainoja vielä tämän vuoden aikana, toisaalta Valko-Venäjän lainoja Venäjältä erääntyy tänä vuonna vielä ainakin 500 miljoonan dollarin edestä

Valko-Venäjän valuuttavaranto valunut hyvin alas...

Valko-Venäjän kulta- ja valuuttavaranto

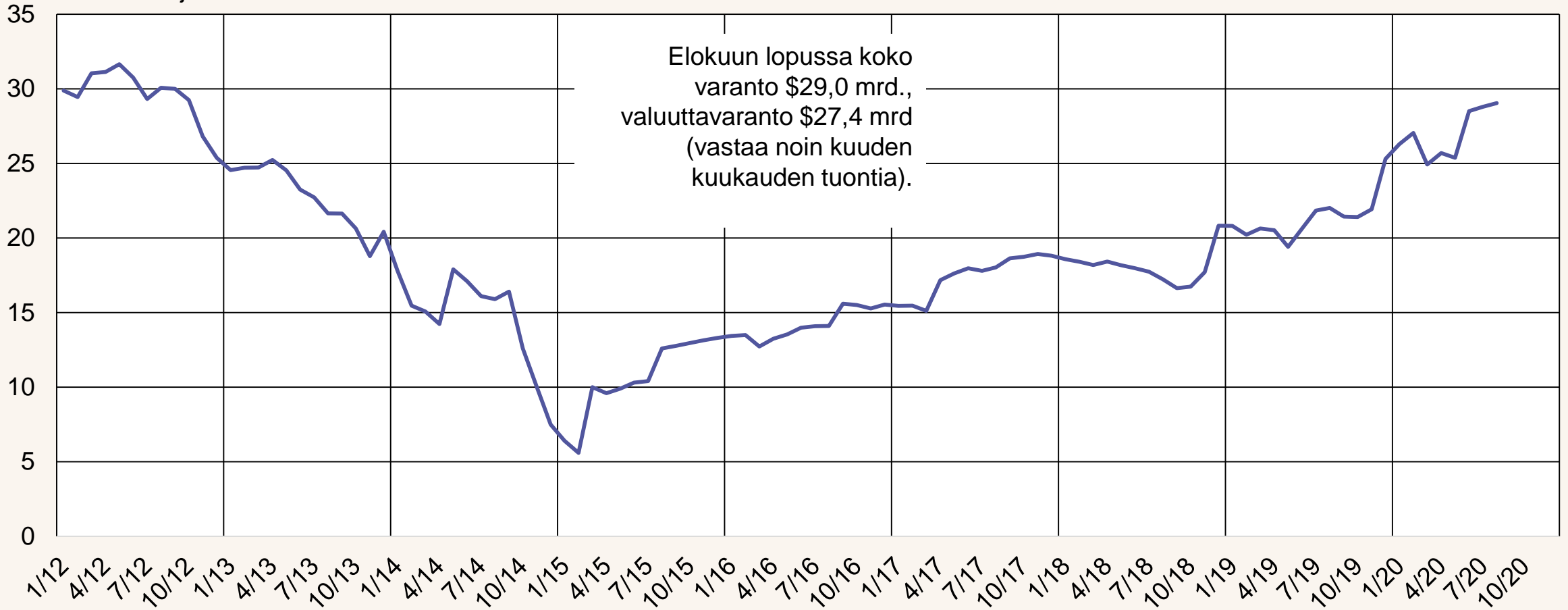
Lähde: Valko-Venäjän keskuspankki ja Macrobond

Ukrainassa tilanne parempi – vielä

Ukrainan kulta- ja valuuttavaranto

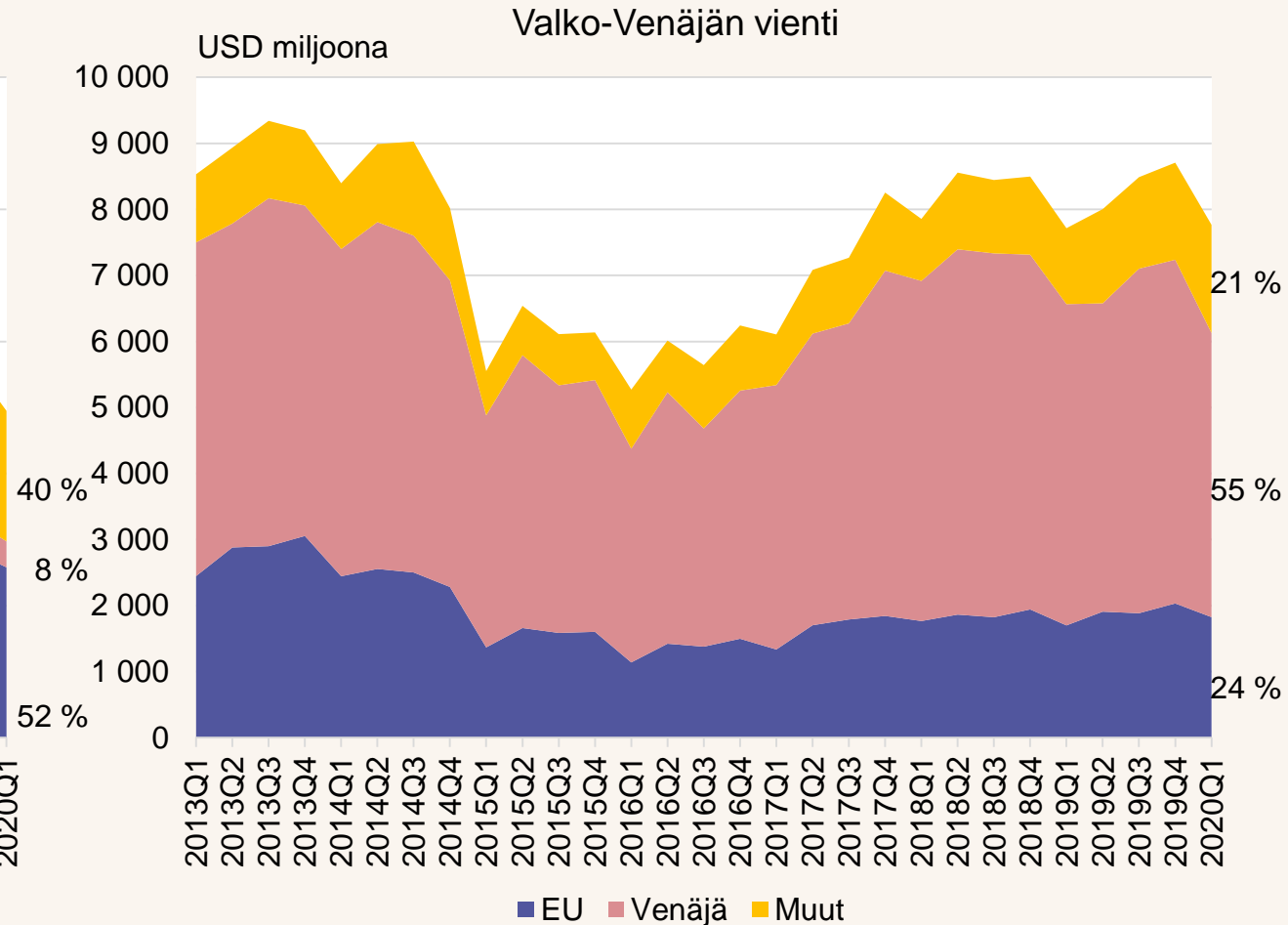
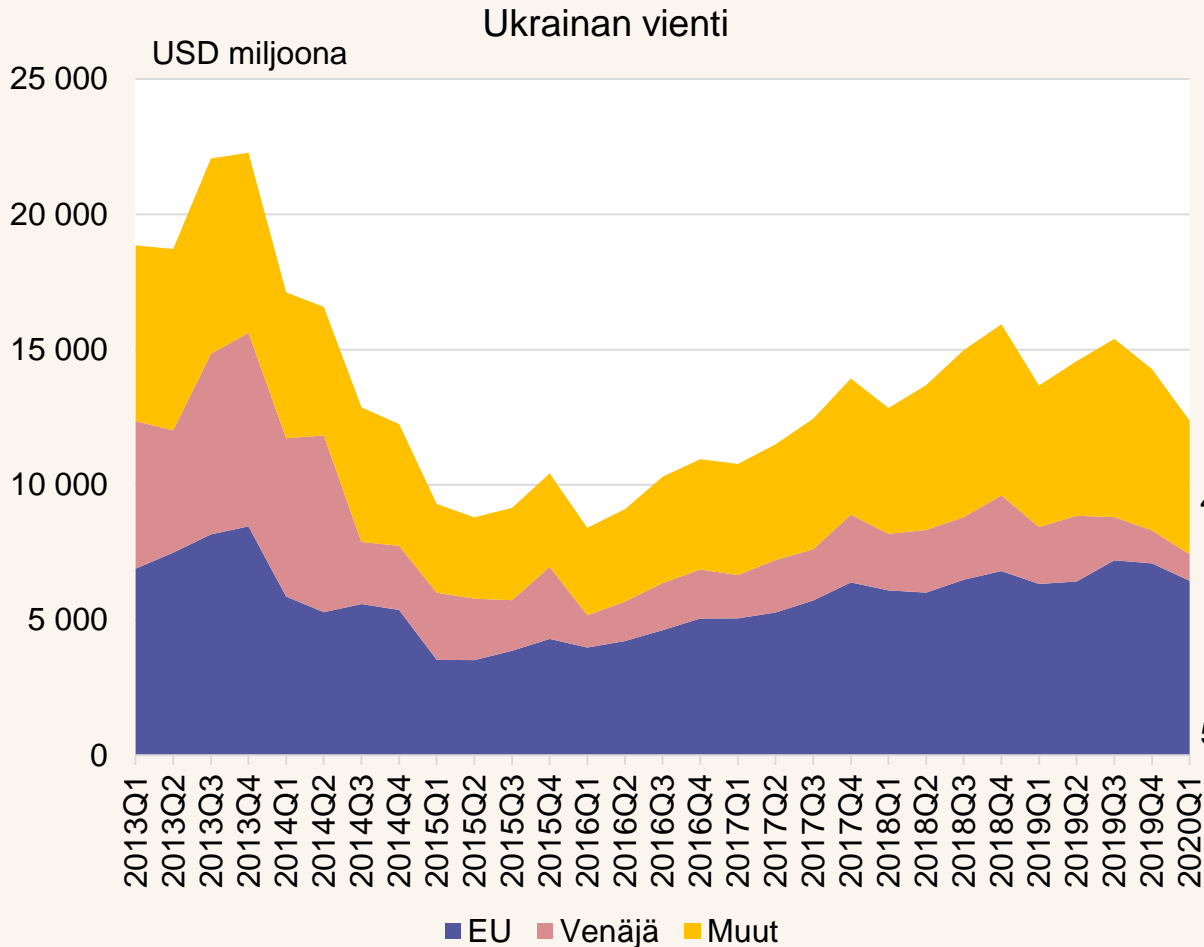
USD miljardia

Lähde: Ukrainan keskuspankki ja Macrobond

Koronapandemia iskee ulkomaankauppaan, mutta siinä on tapahtunut paljon muutoksia viime vuosina muutenkin

Kiitos!

Venäjä-tietoiskun videotallenne ja esitykset ovat katsottavissa verkkosivuillamme osoitteessa <http://www.bofit.fi> tilaisuuden jälkeen.

BOFIT SUOMEN PANKIN
SIIRTYMÄTALOUKSIEN
TUTKIMUSLAITOS

www.bofit.fi

[@BOFITresearch](https://twitter.com/BOFITresearch)

BOFIT
VENÄJÄ
-TIETOISKU

Ajankohtaisia teemoja Venäjän taloudesta ja talouspolitiikasta